

Správa o činnosti - Spoločnosť priateľov cestovateľa Samuela Šiket'a a pukanskej histórie za rok 2020

Doteraz realizované projekty Spoločnosti priateľov cestovateľa Samuela Šiket'a a pukanskej histórie nám dávali nádej, že aj rok 2020 bude naplnený zaujímavou činnosťou.

Novým zámerom Spoločnosti bolo oživiť banícku históriu Pukanca. A to nielen vnovením panelov vo vnútri Expozície pukanskej histórie, ale i postavením repliky baníckej klopačky v priestoroch námestia, v blízkosti miesta, kde skutočná klopačka voľakedy stála. Z tohto zámeru sa podarilo inštalovať novú banícku expozíciu, pozostávajúcu z 2 informačných panelov a 2 vitrín. Ako po iné roky i teraz nám s vitrínou pre nerasty pomohla sponzorsky fi Hammerbacher sk. (návrh Ján Čalovka, realizácia v spolupráci so Slavomírom Zambojom). Výstavba baníckej klopačky zostáva ako úloha na ďalšie obdobie.

Uvoľnené priestory sme využili na prezentáciu murárskej cechovej zástavy s osadením panelov o jej reštaurovaní ako i histórii murárskeho cechu v Pukanci.

Činnosť našej Spoločnosti nepriaznivo ovplyvnila choroba Covid 19 rovnako, ako dianie všade okolo nás. I napriek tomu sa nám podarilo pre širokú verejnosť sprístupniť Expozíciu – Múzeum počas celého leta a jesene 2020. Návštevníkom boli predstavení najznámejší pukanskí hrnčiari s ich výrobkami s možnosťou porovnať rukopis každého z nich – Ján Moravčík, Ján Majláth a Ján Könyveš. Poďakovanie patrí S.Zambojovi za výrobu sklenených výstavných políc v sponzorstve fi Hammerbacher sk.

Samozrejme Spoločnosť počas celého obdobia dodržiavala všetky hygienické nariadenia.

Aj v roku 2020 sme spolupracovali s Informačným centrom Dudince a od augusta do novembra Spoločnosť každý týždeň v utorok zabezpečovala prehliadku historického centra Pukanca. Okrem toho sme sa dva razy pripojili k akcii pukanského vinohradníckeho spolku v rámci malých remeselníckych trhov a umožnili sme návštevníkom Pukanca prehliadku múzea. V súvislosti s tým sme poskytli priestory pivníc pre účely aktivít vinohradníckeho spolku.

Novou aktivitou bola oprava a sprístupnenie dvoch prírodných prameňov a to kamennej studničky pod chatkou na Rôštati a prameňa pod Javorom. S návrhom na sprístupnenie prameňov nad Pukancom (spolu ich je 7) prišiel Pavel Gembeš. O oprave prameňov bol zverejnený článok v Pukanských novinách. P.Gembeš ochotne pomáhal aj pri značení NCH Štamposký jarok ako i osadení informačnej tabule nad Štampocho. Značenia sa zúčastnili aj manželia Darina a Peter Palkovičovci.

Novembrové pripomenutie 85. výročia vysviacky nového ev. kostola sme si pripomenuli inštalovaním výstavy vo vestibule evanjelického kostola. Návštevníkom bola priblížená história evanjelického a.v. cirkevného zboru v Pukanci, budovanie nového chrámu Božieho, posviacka a vybavenie nového chrámu, pamiatky zo starého kostola, prehliadka návrhov a projektantov nového kostola a zoznam ev. kňazov, ktorí doteraz v Pukanci pôsobili. Realizácia tejto výstavy nás motivovala ku spracovaniu ďalších materiálov a vytvorenie obsiahlejšej výstavy o výstavbe kostolov v Pukanci. Výstavu zabezpečili M. Gembešová, D. Palkovičová v spolupráci s Mgr. Janou Laukovou, farárkou ev. cirkevného zboru v Pukanci. Inštalovať výstavu pomohla V. Lichnerová, E. Ponická a O. Franková.

Témou rozvoja remesiel a cechov v Pukanci sa už niekoľko mesiacov zaoberajú Ing. Želmíra Mozolová, Mgr. Anna Bartovicová. Základ tvorí diplomová práca Mgr. Ľudmily Ponickéj o remeslách v Pukanci. Ich zámerom je vydať informačno-propagačný materiál o historických remeslách v Pukanci.

Ešte v roku 2019 sa začalo pracovať na projekte výstavy o vyst'ahovalectve. Neustále sa im venujú – D. Palkovičová, Ž. Mozolová, P. Klinko. Významnú pomoc poskytujú aj naši členovia v Bratislave svojimi pripomienkami a zbieraním materiálov. Veríme, že aj táto téma osloví našich návštevníkov a podarí sa nám ju zdarne dokončiť. Platí to aj o podujatí, ktoré predznamenal článok PN č.1, Ing. Ľubomíra Hruškoviča „Konštruktér Škodoviek z Pukanca“, ktoré prekazila pandémia Covid 19.

Naša činnosť by nebola úspešná bez podpory priaznivcov, spoluobčanov, ktorí nám priebežne dodávajú nové predmety, výstavné artefakty. Tak napĺňame jednu z úloh neustále rozširovať zbierky historických predmetov súvisiacich so životom v Pukanci. S každým darcom spíšeme darovaciu zmluvu s podrobným zoznamom predmetov. Pán Peter Schvarc st. nám poskytol drevený mažiar, kolárske modly, Ján Čalovka – obuvnícky lis, Jozef Greguš - detské hračky

(kočík, kohútiky, kolísku), Zuzana Schvarcová – repliku svadobnej party vyrobenú podľa historickej predlohy, Peter Könyveš a Zuzana Majlátová – keramiku, Ing. Ján Hajniš – požiarnický hák, obrazy, piecku „pilinák“ a i., Iveta Ferková – historický prútený kočík, rôzne predmety z kuchyne (mlynček na kávu s keramickým zásobníkom).

Vďaka kontaktom L. Kováčika sa podarilo s Vysokou školou výtvarných umení v Bratislave dohodnúť zreštaurovanie fotografie maďarského autora, z kvalifikačného kurzu dobrovoľných hasičov v Budapešti z r. 1892. Fotografiu vo veľkom ráme sme našli náhodou pri inštalovaní výstavy o hasičstve. Po zreštaurovaní bude hodnotným exponátom .

Obdobne sme dali zreštaurovať štyri obrazy bývalých majiteľov domu (budovy múzea) - rodiny Kevických a Králikových, ktoré vyčistil a obnovil Ing. Pavol Košťúr, pracovník Tekovského múzea v Leviciach. V súčasnosti sú už umiestnené vo vstupných priestoroch múzea s podrobnou geneológiou, vypracovanou L.Ponickou. Históriu bývalého meštianskeho domu, kde je dnes umiestnené múzeum, zverejnili v článku Pukanských novín L. Ponická a Ž. Mozolová. Tému „Pukanskí študenti v boji za slovenskú reč“ spracovala v treťom čísle PN Ing. Ž. Mozolová . Jej vďačíme i za pokračovanie série „Poznávajme svojich rodákov“ predstavením života a práce dvoch pukanských učiteliek – Zuzany Hruzovej a Anny Zambojovej, k ich 110.výročiu narodenia. (PN č.1/2020).

V rámci organizačnej práce bolo uskutočnených niekoľko stretnutí so starostom obce vo veci rekonštrukcie, resp. opravy budovy múzea (vo dvore) a vybudovanie hygienického zariadenia s WC s plánovaným termínom 1. polrok 2021. Veríme, že v súvislosti s opravou budovy spoločne nájdeme aj náhradné priestory na umiestnenie depozitu múzea, ktoré je v súčasnosti v spomínanej časti budovy.

Spoločnosť priateľov cestovateľa S. Šikeľa a pukanskej histórie bola iniciátorom zaradenia novej monografie Pukanca do plánov obce Pukanec na roky 2021 – 2025 ako i zabezpečenie jeho financovania cez rozpočet obce Pukanec. Návrh vo výške 5 tis. €/rok, bol schválený Obecným zastupiteľstvom v Programovom rozpočte obce Pukanec na roky 2021 – 2023.

Za nevyriešenú úlohu z predchádzajúceho obdobia považujeme zlepšenie úrovne a formy webovej stránky Spoločnosti. Bude potrebné popracovať na

lepšom prístupe k aktuálnym témam a vynovení obrazovej časti. Pomohol by nový, zainteresovanejší prístup k tvorbe stránky.

Mária Gembešová
predsedníčka Spoločnosti